

โครงสร้าง และอิทธิพลของข่ายสังคมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนนอกหมู่บ้านต่อการย้ายถิ่นออกนอกหมู่บ้าน: การวิเคราะห์จากข้อมูลในพื้นที่เฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี

STRUCTURE AND INFLUNCES OF SOCIAL NETWORK ON OUTSIDE VILLAGE
SECONDARY SCHOOL AFFECTS ON OUT MIGRATION: ANALYSIS OF THE DATA OF
KANCHANABURI DEMOGRAPHIC SURVEILLANCE SYSTEM.

กาญจนนา เทียนลาย 4936220 PRPR/M

ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: โยชิน แสงวงดี, Ph.D., อารี จำปากลาง, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ต้องการทำการพิสูจน์ว่านอกเหนือจากปัจจัยที่ได้มีการค้นพบว่ามีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นแล้วนั้น เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา การกระจายของรายได้และทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน ปัจจัยด้านโครงสร้างข่ายสังคมที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการย้ายถิ่นออกหรือไม่ ใช้ข้อมูลจากโครงการเฝ้าระวังทางประชากรกาญจนบุรี (KDSS) ในปี 2000 และปี 2004 เพื่อชี้ให้เห็นว่าการมีข่ายสังคมที่แตกต่างกันมีผลต่อการย้ายถิ่นออกนอกหมู่บ้านของนักเรียนที่เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนนอกหมู่บ้านหรือไม่ โดยมีกรอบพื้นที่ 4 อำเภอ 35 หมู่บ้าน โดยนำเทคนิคการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมมาใช้ในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า แบบแผนการศึกษาระดับมัศึกษามีรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (Tree net) นั่นคือมีการกระจายออกไปเรียนตามพื้นที่อื่นๆ ที่อยู่รายรอบ โดยมีจุดศูนย์กลาง (Centralization) กระจายอยู่ในทุกอำเภอที่ศึกษา ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพการเรียนการสอนที่ดี ไม่ได้กระจุกตัวอยู่ในเขตพื้นที่เมืองเท่านั้น ซึ่งลดการย้ายถิ่นไปเรียนนอกพื้นที่หรือตามเมืองใหญ่ๆ รวมทั้งเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้นหากต้องไปเรียนที่อื่นที่ไกลจากบ้าน และเมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีข่ายสังคมของการศึกษากับการย้ายถิ่นออกนอกหมู่บ้าน พบว่าปัจจัยด้านโครงสร้างข่ายสังคม ได้แก่ การประสานศูนย์กลางมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการย้ายถิ่นออกนอกหมู่บ้าน จากการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมให้เครือข่ายมีความเข้มแข็ง เพื่อเป็นการส่งต่อด้านข้อมูลข่าวสาร หรือการช่วยเหลือที่จำเป็นต้องใช้ในการย้ายถิ่นออกเพื่อการทำงานหรือศึกษาต่อ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ข่ายทางสังคม/ การย้ายถิ่น/ ศูนย์กลางของเครือข่าย/

ความแน่นแฟ้นของเครือข่าย/ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนนอกหมู่บ้าน

STRUCTURE AND INFLUNCES OF SOCIAL NETWORK ON OUTSIDE VILLAGE SECONDARY SCHOOL AFFECTS ON OUT MIGRATION: ANALYSIS OF THE DATA OF KANCHANABURI DEMOGRAPHIC SURVEILLANCE SYSTEM.

KANCHANA THIANLAI 4936220 PRPR/M

M.A. (POPULATION AND SOCIAL RESEARCH)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: YOTHIN SAWANGDEE, Ph.D.,
AREE JAMPAKLAY, Ph.D.

Abstract

This research aims to study the relationships of social network and migration of students among different regions. Excluding attested factors such as gender, age, education, and income, this research seeks to answer whether different social networks have an influence on migration of students who studied in a secondary school outside the community. Taking advantage of longitudinal data from Kanchanaburi Demographic Surveillance System (KDSS) in 2000 and 2004, thirty-five communities in four districts were examined through the Social Network Analysis.

An essential pattern emerged. The secondary education was structured under the 'tree net' pattern which reflected students' distribution around their communities. As there were many who studied in the neighboring communities, all focused districts posses their own centralization. This finding proves that good schools are not merely clustered in the urban areas. They are, however, equally spread to outer areas. This pattern diminishes migration flow of the rural students to the big cities as well as saving the travel cost which would have occurred from long-distance commuting. It is found that the social networks factor of eigenvector has a statistically significant positive effect on migration. The results suggest that the public sector should allow the social network to be strong so that exchange of information or needs assistance with migration becomes easier.

KEY WORDS: SOCIAL NETWORK ANALYSIS/ MIGRATION/
CENTRALIZATION/ COHESIVENESS/ OUTSIDE VILLAGE
SECONDARY SCHOOL

108 pages